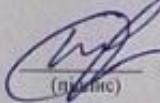

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

I.O. Давидова
(прізвище) (ініціали та прізвище)
« 31 » 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація виробництва

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

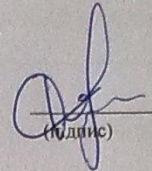
Освітні програми: «Економіка підприємства»
«Економіка підприємства. Скорочена форма навчання, 3 роки»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2021 рік

Робоча програма Організація виробництва
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю 051 «Економіка»
освітньої програмами «Економіка підприємства», «Економіка підприємства.
Скорочена форма навчання 3 роки»

Розробник: Зейнієв Т. Г., к.т.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

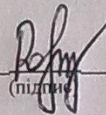

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри 602 «Менеджменту»
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д.т.н., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Ю.О. Романенков
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5,5	<p>Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і найменування)</p> <p>Спеціальність <u>051 «Економіка»</u> (код і найменування)</p> <p>Освітня програма <u>«Економіка підприємства», «Економіка підприємства. Скорочена форма навчання 3 роки»</u> (найменування)</p> <p>Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u></p>	Вибіркова
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2021/2022
Індивідуальне завдання <u>розрахункова робота (РР) на тему: «Організація виробничого процесу у часі»</u> (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 64/165		5, 7-й
		Лекції*
		32 годин
		Практичні, семінарські*
		32 годин
		Лабораторні*
	_____ годин	
	Самостійна робота	
	101 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 64/101

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи теоретичних та прикладних знань з раціональної організації та напрямків підвищення результативності виробничих систем промислового підприємства

Завдання: вивчення теорії та практики організації виробництва; набуття навичок аналізу процесів, що відбуваються у виробництві, закріплення умінь самостійного виконання техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації виробничих систем.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 1. Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні.

ФК 10. Навички використання сучасних джерел економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

ФК 11. Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

ФК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК 15. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах у межах спеціальності.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 11. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 12. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 18. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах.

Пререквізити Менеджмент, Маркетинг, Планування і контроль на підприємстві.

Кореквізити: Проєктний аналіз, Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. «Організація виробничого процесу та типи виробництва»

ТЕМА 1. Виробничий процес і принципи його організації

Поняття про виробничий процес виготовлення виробу. Класифікація процесів.

Види і стадії виробничих процесів. Поняття про виробничу операцію. Принципи організації виробничих процесів, поняття про раціональний процес. Показники рівня організації виробничого процесу. Визначення і розрахунок основних показників рівня організації виробничого процесу.

ТЕМА 2. Організація виробництва в часі

Виробничий цикл: поняття, структура, тривалість. Графіки ходу робіт: види, правила побудови

Аналітичний і графічний розрахунок тривалості циклу виготовлення виробів для різних видів руху партій виробів: послідовного, паралельного, паралельно-послідовного.

ТЕМА 3. Сітьове планування

Поняття сітьової моделі. Побудова сіткового графіка, лінійної карти та графіка завантаження. Розрахунок строків здійснення події, резервів часу, коефіцієнт напруженості роботи. Визначення критичного путі.

ТЕМА 4. Виробнича структура підприємства

Виробнича структура підприємства. Внутрішньозаводська спеціалізація: види спеціалізації цехів і ділянок, їхньої особливості й умови застосування. Фактори, що визначають виробничу структуру підприємства.

Принципи організації виробничого процесу у просторі.

ТЕМА 5. Типи виробництва

Типи виробництв (одиничне, серійне і масове) їх особливості і техніко-економічні характеристики. Визначення типу виробництва виробничих ділянок, цехів та підприємства в цілому.

Оптимізаційні задачі організації виробництва. Цілі та методи оптимізації.

Змістовний модуль 2. «Планування та управління виробництвом, нормування праці»

ТЕМА 6. Організація потокового виробництва

Потокове виробництво. Проектування одно-предметних поточкових ліній. Поняття про такт і ритм потокової лінії. Синхронізація операцій виробничого процесу. Класифікація поточкових ліній. Проектування і розрахунки одно-предметних поточкових ліній (склад організаційних параметрів, методика їх, розрахунку). Особливості проектування й розрахунку параметрів

багатопредметних потокових ліній. Достоїнства й недоліки потокового виробництва.

ТЕМА 7. Міжцехове та цехове планування й управління

Міжцехове оперативне планування. Об'єкти міжцехового оперативного планування. Розрахунки випередження в задачі продукції. Заділи. Системи міжцехового планування.

Внутрішньо цехове оперативне планування. Змінно-добове планування. Нарядна та безнарядна системи планування.

ТЕМА 8. Організація допоміжного й обслуговуючого виробництва

Організація транспортного господарства. Організація інструментального господарства. Організація енергетичного господарства. Організація ремонтного господарства підприємства

ТЕМА 9. Нормування праці

Класифікація трудових норм. Зміст робіт із нормування праці. Класифікація трудових норм: по змісту, по методу обґрунтування, по сфері застосування, по періоду дії, по ступеню деталізації.

Класифікація витрат робочого часу. Класифікація витрат робочого часу для цілей нормування. Склад технічно обґрунтованої норми часу.

Методи визначення трудових норм. Аналітично-дослідницькі методи нормування: хронометраж і фотографія робочого часу. Визначення трудових норм із використанням аналітично-розрахункового і розрахунково-порівняльного методу.

ТЕМА 10. Логістичні системи управління виробництвом

Основні поняття логістики. Основні логістичні стратегії: «витягування» (pull) та «виштовхування» (push-стратегії). Логістичні системи.

ТЕМА 11. Основи управління проектами

Характеристики й основні елементи проекту. Характеристики проекту. Основні елементи проекту і їх взаємозв'язок. Проектний трикутник. Життєвий цикл проекту. Методології управління проектами. Процеси управління проектами

Модуль 2.

Індивідуальне завдання: розрахункова робота (РР) на тему: «Організація виробничого процесу в часі»

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. «Організація виробничого процесу, типи виробництва»					
1. Виробничий процес і принципи його організації	12	2	2		6
2. Організація виробництва в часі	14	4	2		6

3. Сітьове планування	16	4	4		6
4. Виробнича структура підприємства	8	2	2		6
5. Типи виробництва	16	4	4		8
Модульний контроль	2		2		
Разом за модулем 1	68	16	16		32
Змістовний модуль 2. «Планування та управління виробництвом, нормування праці»					
6. Організація потокового виробництва	14	2	4		6
7. Міжцехове та цехове планування й управління	10	4	2		6
8. Організація допоміжного й обслуговуючого виробництва	8	2	2		6
9. Нормування праці	14	4	6		6
10. Логістичні системи управління виробництвом	8	2	2		6
11. Основи управління проектами	8	2	2		6
Модульний контроль	2		2		
Разом за модулем 2	64	16	16		36
Усього годин	132	32	32		68
Модуль 2					
Індивідуальне завдання	33				33
Контрольний захід - іспит	-	-	-	-	-
Усього годин	165	32	32		101

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виробничий процес і принципи його організації	2
2	Основи організації виробництва в часі (послідовний, паралельний, послідовно-паралельний види руху)	4
3	Сітьове планування	4
4	Виробнича структура підприємства	2
5	Типи виробництва.	4
6	Модульний контроль	2
7	Організація потокового виробництва	4
8	Міжцехове та цехове планування й управління	2
9	Організація допоміжного й обслуговуючого виробництва	2
10	Нормування праці	2
11	Логістичні системи управління виробництвом	2
12	Модульний контроль	2
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виробничий процес і принципи його організації	4
2	Організація виробництва в часі	6
3	Сітьове планування	8
4	Виробнича структура підприємства	6
5	Типи виробництва	10
6	Організація потокового виробництва	6
7	Міжцехове та цехове планування й управління	4
8	Організація допоміжного й обслуговуючого виробництва	6
9	Нормування праці	10
10	Логістичні системи управління виробництвом	4
11	Управління проектами	4
12	Індивідуальне завдання	33
	Разом	101

9. Індивідуальні завдання

Розрахункова робота на тему: «Організація виробничого процесу в часі»

10. Методи навчання

Словесні (лекції, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне завдання).

11. Методи контролю

Контроль і оцінювання якості набутих знань, умінь та практичних навичок студентів має системний характер, базується на принципі наскрізного контролю, який дозволяє забезпечити взаємозв'язок між усіма видами навчального процесу: лекції, практичні, самостійна та індивідуальна робота студента, поточний контроль, іспит.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю, модульного контролю у вигляді комп'ютерного тестування, підсумкового контролю у вигляді іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0...15
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0...15
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РР	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування (модульного контролю) й за наявності допуску до іспиту. Допуском до іспиту є виконана та захищена розрахункова робота РР (мінімум 16 балів). Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів, за результатами комп'ютерного тестування.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- основи організації виробничих процесів виготовлення виробів: класифікацію виробничих процесів, виробничу структуру машинобудівного підприємства, види спеціалізації цехів і дільниць;
- методи організації виробничого процесу в просторі та в часі;
- методи сітьового планування та управління.
- типи виробництв;
- методи організація потокового виробництва та розрахунку поточкових ліній;
- зміст міжцехового та внутрішньоцехового оперативного планування;
- види трудових норм та методи нормування праці.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- аналітично і графічно вирішувати задачі організації виробничого процесу в часі;
- визначати типи виробництва;
- розраховувати календарно-планові нормативи роботи поточкових ліній;

- виконувати планування ходу робіт із використанням сітьових моделей;
- виконувати нормування праці.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Виконати та захистити не менше половини практичних робіт та розрахунково-графічну роботу. Знати класифікацію виробничих процесів, виробничу структуру машинобудівного підприємства, види спеціалізації цехів і дільниць; методи організації виробничого процесу в просторі та в часі, типи виробництва, види трудових норм.

Добре (75 - 89). Твердо засвоїти мінімум знань, виконати усі практичні завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Знати класифікацію виробничих процесів, виробничу структуру машинобудівного підприємства, види спеціалізації цехів і дільниць; методи організації виробничого процесу в просторі та в часі; методи сітьового планування та управління, типи виробництв (характеристики та методи визначення); методи організації потокового виробництва та розрахунку поточкових ліній; зміст та алгоритм міжцехового та внутрішньоцехового оперативного планування; види трудових норм та методи нормування праці.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержані знання.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Зеленков А.В., Момот В.М., Прончаков Ю.Л. Марченко Н.І. Організація й управління виробництвом / – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2019.–72 с.

2. Организация деятельности предприятия / А.В. Зеленков, Ю.А. Романенков, Л.В. Басова, В.Н. Иванова. – Учеб. пособие. – Харьков: Нац. аерокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2004. – 31с.

3. Организация поточного производства / А.В. Зеленков, С.С. Веприцкий, В.Г. Кучмиев. – Учеб. пособие по курсовому и дипломному проектированию. – Харьков: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2003. – 29 с.

4. Пархоменко О.М., Голованова Л.Н. и др. Сборник задач по курсу «Организация машиностроительного предприятия» – Харьков: ХАИ, 1992.

5. Навчально-методичне забезпечення дисципліни «Організація виробництва» для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т"; розроб А.В. Зеленков. – Харків, 2019.–252 с. – Режим доступу: http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_1011Organizaciya.pdf

14. Рекомендована література

Базова

1. Васильков В.Г., Василькова Н.В. Організація і управління процесами виробництва: навч. Посібник. –К.: КНЕУ, 2011. -503с.

2. Гриньова, В. М. Організація виробництва: підручник / В. М. Гриньова, М.М. Салун. – Київ: Знання, 2009. – 582 с.

3. Плоткін Я.Д., Янушкевич О.К. Організація і планування виробництва на машинобудівному підприємстві: Навчальний посібник. Львів, 1996

4. Организация производства и управление предприятием : учебник / под ред. О. Г. Туровца. – 2-е изд. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 544 с.

5. Онищенко В. О. Організація виробництва : навч. посібн. / В. О. Онищенко, О. В. Редкін, А. С. Старовірець та ін. – К. : Лібра, 2003. – 336 с.

Допоміжна

1. Осиевский А.Г., Варсак М.И. Основы организации производственных процессов на предприятиях приборостроения. – Харьков: ХАИ, 1988.

2. Разработка моделей СПУ в курсовом и дипломном проектировании: Учеб.пособие / О.М.Пархоменко, Л.Н.Голованова, В.Н.Голованов и др. – Харьков: Харьк. авиац. ин-т. –1987.

3. Сборник задач по курсу “Организация машиностроительного предприятия” / О.М.Пархоменко, Л.Н.Голованова, В.Д.Кравченко и др. - Харьков: Харьк. авиац. ин-т. –1992.

4. Нормирование труда / Пархоменко О.М., Осиевский А.Г., Голованов В.Н., Лысенко А.И. – Харьков: Харьк. авиац. ин-т, 1993.

5. Плоткін Я.Д., Янушкевич О.К. Організація і планування виробництва на машинобудівному підприємстві: Навч. видання. – Львів: Світ, 1996.

6. Управление машиностроительным предприятием: функции, организационная структура, кадры / О.М.Пархоменко, А.Г.Осиевский. - Учеб.пособие. - Харьков: Нац. аэрокосмический ун-т “Харьк. авиац. ин-т”, 2000.

7. Фатхутдинов Р.А. Производственный менеджмент: Учебник. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997.

15. Інформаційні ресурси

1. http://pidruchniki.com/82233/ekonomika/organizatsiya_virobnitstva - Організація виробництва

2. <http://buklib.net/books/22042/> - Організація виробництва